

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

haja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na m za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 1 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice štvt. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Preosnova domovinskega zakona pa kmet-ske občine.

(Spisal dr. L. Gregorec.)

Vsak državljan bi nekje naj bil doma. Sleherni občina je dolžna skrbeti za svoje domačine, ako zbolijo ali obubožajo, da si sami več ne morejo pomagati. Tako velevala sedaj veljavni domovinski zakon z dne 3. grudna 1863. Vendar takšno dolžnost imajo občine le gledé na svoje domačine, nikakor pa ne gledé na priseljence iz drugih občin, ko bi ti tudi Bog vedi kako dolgo v njih prebivali. Te morajo njihovim domačim občinam prepuščati v oskrbovanje, kar je zlasti kmet-skim občinam velika nadloga in škoda.

Vsi nečejo in ne morajo doma ostati. Morajo v svet za zaslužkom. Kjer in dokler ga najdejo, tam ostajajo. Državni zakoni jim to dovoljujejo. Vsled tega mlajši in krepkejši ljudje s kmetov silijo v mesta, v trge in sploh v občine, kjer so fabrike, rudokopi itd. Dokler morejo, delajo in pomagajo bogatiti razne podjetnike. Mnogi dokopljejo se tudi do blagostanja, postanejo posestniki, podjetniki, le domačini ne postanejo v svojem novem bivališču. Občina jih za domačine ne vsprejme, ker nje v to ne sili domovinski zakon. Nekdaj bilo je drugače. Začasni občinski zakon z dne 17. sušca 1849 je dajal domovinsko pravico vsakemu, kateri je v kakšni občini se naselil in v njej štiri leta mirno in pošteno živel. To velemodro določbo so nemški liberalci l. 1863. zatrli.

Od tiste dobe narašča število mestnih prebivalcev močno, ne pa istotako število domačinov. Dunaj na primer steje poleg 66 %, ali odstotkov tujcev samo 34 % domačinov, Gradec 78 % tujcev in 22 % domačinov, Ptuj 77 % tujcev in 23 % domačinov, Celje 62 % tujcev in 38 % domačinov, Maribor pa zraven 85-7 % tujcev komaj 14-3 % domačinov; mariborsko prebivalstvo ima torej v celi Avstriji najmanje svojih domačih ljudi ali »altburgerjev«.

Mestne občine tedaj rade vsprejemajo iz drugih, zlasti kmetiskih občin vse, kar je mlado, zdravo in krepko za delo, domačinske pravice pa ne dovoljujejo, da se odtegnejo oskrbovanju zbolelih ali obubožanih priseljen-cev. Oskrbovanje teh odrivajo na njihove, največ kmet-ske občine. Trideset let se torej tem godijo takšne kri-vice, to pa na podlagi § 8. domovinskega zakona.

Ta nesrečni paragraf hoče vlada sedaj odpraviti ter nadomestiti z naslednjimi določili: sleherni občina, tedaj tudi mestna, je dolžna pripoznati domovinsko pravo-vico vsakemu, ki je v njej prebivajoč plačeval direktni davek od svojega posestva ali obrti skozi pet let, sicer pa vsakemu, ki je v njej mirno in pošteno prebival 10 let. Domača občina kmetiska mora to pripoznanje vsa-

kako zahtevati. V spornih zadevah razsojuje okrajno glavarstvo.

To so poglavitne točke preosnovanega domovin-skega zakona. Brž ko obveljajo, odpade neznosno breme raz rame kmetiskih občin. Toda mestne občine začele so se že močno protiviti. Pošiljajo prošnje državnemu zboru, naj takšno preosnovo odkloni. Na Dunaj hočejo sklicati shod zastopnikov iz vseh mest, da bi skupno in slovesno ugovarjali. To nalaga kmetiskim občinam dolž-nost, tudi ganiti se. Na noge torej, kmetiske občine in župani! Podpisujte tudi prošnje za svoje koristi ter jih dajte po svojih poslanceh predložiti državnemu zboru! Ni potrebno, da je prošnja obširna. Treba le, da jih bode veliko. Odločevalo bode število vposlanih prošenj. Zadostuje torej, če se prepiše in podpiše naslednji obra-zec, in pečat pritisne:

Visoka zbornica poslancev!

Več kakor 30 let tarejo nas nemilo hudi nasledki domovinskega zakona z dne 3. grudna 1863. Naše ob-činske doklade naraščajo čedalje višje, to pa največ za-radi oskrbovanja bolnikov in ubožcev, ki nam dohajajo iz drugih občin, ker jim ondi domovinske pravice ne priznajo, čeravno so tam svoja mlada leta, svoje delav-ske sile, svoje zdravje pustili. Pogosto moramo ljudi oskrbovati, katerih občina nikoli videla ni, ali se celo vedela ne, da so na svetu.

Zatorej pozdravljamo z velikim veseljem od visoke vlade jeseni 1894 državnemu zboru predloženo preos-novo domovinskega zakona, zlasti one določbe, ki da-jejo kmetiskim občinam pravico, zahtevati od drugih, zlasti mestnih občin, da priznavajo domovinsko pravico k njim priseljenim ljudem, ki so tam skozi pet let di-rektni davek plačevali, drugim pa, če so tam 10 let mirno in pošteno prebivali.

Krivica se mestnim občinam ne bode godila. Naj-več bogastva je sedaj v mestih. Skupiti pomagajo ga naj-več delavske sile iz kmetiskih občin. V mestih nahajajo se največ zadnji čas osnovane bolniške zavarovalne bla-gajne za delavce in zavarovalnice proti nezgodam; prve so predlanskim izplačale 11,396.744 gld., druge pa lani 1,229.442 gld. Mestne občine bodo torej zanaprej svoje bolnike in ubožce veliko lažje oskrbovale, kakor je to dosedaj skozi 30 let mogoče bilo kmetiskim občinam.

Najpokornejše podpisana občina prosi torej, visoka zbornica poslancev blagovoli od visoke vlade predloženo preosnovo domovinskega zakona vsprejeti — neizpre-menjeno hitrej ko mogoče.

Občina dne

Pečat.

Podpisi.